

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vniuers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

3 Quenam sit cambiorum origo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

ret. Et tripliciter accipitur, primò, vt est vnus rei cum alia commutatio, & hæc generis nomen retinet, nam permutatio vocatur. Secundo, cum mercibus, vel rebus communiter pecunia eternum datur, vt pretium rei, siue meritis, & hoc proprio nomine dicitur emptio, & venditio. Tertio, vna pecunia cum alia commutatur, & hæc permutatio mercatorum cambium appellant. Permutatio igitur accipitur, vt est nomen generis, aut vt est nomen speciei. Generis rationem habet, quando est vnus rei cum alia commutatio: sed res accipitur, siue sit numisma, siue alia res. Speciei nomen habet, quando commutatur res cum re, sed res tunc pecunia non est.

Secundo quæritur, Quid sit cambium? Respondeo, esse vnus pecunie cum alia commutationem. Nam pecunia habet in se tria: Primò est omnium rerum, siue mercium pretium. Secundo, ex hæc, vel illa materia constat: est enim aurea, argentea, vel ærea. Tertio, insignita est, & notata figura, Republicæ, vel Principis auctoritate publica imprefa. Pecunie itidem due sunt vsus, principalis, siue primarius, quia est rerum venalium pretium: Alter est secundarius, siue minus principalis. Est enim pecunia res quedam per se, vnde instar aliarum rerum potest vendi, locari, permutari, & commodari, quia pecunia possit vnus ad ostentationem, ad ornatum, voluptatem, medicinam, item ad facilitatem, & commodiorem vsum nostrum: nam facilius, & commodius vna pecunia, quam alia ex vno loco ad alium transferunt. Aristoteles *lib. 1. Polit. cap. 6.* docet, rei aliquid, vt porci calcei, duos esse vsus: vnus primarius: est enim calceus, quo pedes induimus: alterum secundarium, cum calceo vtimur ad vendendum. Sic etiam pecunie duo sunt vsus: primarius, cum vtimur pecunia ad emendum res: secundarius, cum vtimur pecunia ad permutandum cum alia pecunia, vel ad vendendum, & emendum pecuniam.

Quotuplex sit cambium.

CAPVT II.

NAVARRVS in *Manual. cap. 47. num. 286.* septem cambiorum species enumerat. Conradus de *Contractib. quest. 99. in supposit. 4. q. 1.* Casianus tract. de *Cambis cap. 1.* Sotus *lib. 6. de iustitia, quest. 8. art. conclus. 4.* Medina *de rebus per iuram acquis. quest. 5.* multipliciter etiam cambium diuidunt. Sed communis omnium sententia, cambium ad tria tantum genera reducit. Aut enim in cambio est diuersitas loci, quia in vno loco pecunia datur, vt in alio loco distanti solua: u: quæ est secunda cambij species: aut est temporis diuersitas, vt si sit mihi nunc Romæ pecuniam des, vt aliam ad tres, vel quattuor menses tibi Romæ soluam: vnde tertia cambij species existit. Cambium igitur vel ex numismatis, vel loci, vel temporis diuersitate distinguitur.

Auctores tamen solent cambium multipliciter partiti.

Primò enim diuidunt in reale, & sicum. Reale cambium vocant, quod est verè, & proprie cambium, cum re ipsa scilicet vna cum alia commutatur. Sicum verò quod est cambium solum nomine tenens, sed re ipsa est mutuum, ac proinde fictum est cambium. Dicitur verò sicum, quia cum reuera sit mutuum, cambij tamen venit simulato nomine, sterile, & vanum est: ac proinde lucrum gignere, & fructum reddere iure non potest.

Secundo distribuunt auctores cambium in tres partes, aut enim est mutuum cambium, absque vllis literis, aut est vna cum literis, quod vocatur cambium per litteras, cū ex vno loco litteræ mittuntur, vt ibi fiat pecunie date solutio: Aut est cambium datis literis, vt solutio pecunie fiat ad certum tempus, eum videlicet ratione lucri cessantis, vel damni emergentis, pecunia in eodem loco, in quo dicta est, cum lucro ad tempus redditur.

Tertio solet diuidi, testibus Conrado, & Medina, cambium dupliciter: aut enim est simplex, & purum, aut mixtum.

Simplex cambium est, in quo nullus alius contractus admittitur, qualis est cambium, quo vna pecunia aurea, vel argentea in eodem loco cum ærea commutatur. Mixtum est, quod cum alio contractu coniungitur, quale est cambium per litteras ad locum distans, v. g. Titus negotiator recipit Romæ a Caio centum aureos, vt i olei in Hispania eodem soluat. In hoc cambio, melius quidem permutatio pecunie præteritis cum pecunia absentis, & loco distanti: sed est etiam quodammodo contractus locationis, quia Titus Caio locat suam industriam, & operam in transportanda pecunia Caij ex vrbe Roma Toletum. Deinde, cum Titus negotiator dat Caio Romæ centum aureos, vt ei soluantur i olei in Hispania, est permutatio pecunie præteritis cum absentis: sed videtur etiam venditio, quia Titus Caio vendit centum aureos præteritis, accepta hinc à Caio de soluendo pretio Toleti, vt poitea ostendimus.

Quenam sit cambiorum origo.

CAPVT III.

TOTA cambiorum negotiatio circa pecunias versatur, sicut mercaturæ circa merces. Animaduertendum est, pecuniam primò esse introductam, tanquam pretium rerum venalium, qui fuit primus vsus pecunie. Sed deinde homines vt pecunia ceperunt, non tanquam pretio mercium, sed tanquam re quadam æstimabili: quoniam omnis pecunia constat materia, figura, & signo publico imprefso. Vnde dicta est pecunia signata, ac propterea ratione materia, & signi, res quedam per se est, & ita tanquam res conducit plurimum ad humanos vsus. Aliquando item pecunia absens est tum loco, tum tempore: & quia longè abest, si cum alia pecunia præteritis commutetur, minoris estimatur, quemadmodum cæteræ res, quæ procul abunt. Nam vt ex loco remoto in præteritis, & huc, nos vbi sumus, importentur, periculis, laboribus, & impensis exposita, & obiecta sunt. Pecunia itidem aliquando abundat, aliquando deficit: quemadmodum etiam aliarum rerum aliquando copia suppetit, aliquando maxima est penuria. Præterea sicut cæteræ res ex vno loco ad alium transferuntur, nimirum, nonnumquam aliunde huc aduehuntur, nonnumquam hinc alio deportantur: sic etiam aliquando necesse est, vt pecunie, quas habemus, alio deferantur, quia illis alibi, non hic indigemus. Aliquando oportet, vt aliunde huc inuehantur, quia eas alibi, non hic habemus. Ex his omnibus causis, introduci cepit secundus pecunie vsus, quia vna pecunia cum alia commutatur, & inuenta est cambiorum, & negotiorum ars: pecunia enim arte commutatur, non natura: quamuis natura potius, quam arte permutatur, quælibet alia res, immò ipsæ pecunie tamquam res quedam, venduntur, locantur, commodantur ratione materia, vel signi, siue figuræ, vel quia loco abunt, vel periculo obiectæ sunt.

Primò quæritur, An cambiorum ars, & negotiatio sit licita? Ratio dubitandi est, quia Aristoteles *lib. 1. Polit. cap. 6.* eam videtur improbare: tum quia est causa queritæ, & lucri, cuius tanta est cupiditas in hominibus, vt nullus eius finis sit: tum etiam, quia pecunia vendi, & emi non potest. Respondeo negotiationem cambiorum introductam esse, vel ob publicum, vel ob priuatum commodum. Quæ est ob bonum publicum negotiatio, ea licita est, alioquin enim omnes mercaturæ, & nundinæ e medio tollerentur: ob hoc enim sæpe optus est pecunies absentes cum præteritis commutare, & autem pecuniam cum argentea, vel ærea, vel e contrario. Item emptiones, & venditiones rerum indigent sæpe cambiorum negotiatio: quia necesse est res ad victum necessarias emere, quæ tamen vendi facili, & commodò minime queunt absque minuta pecunia: & ob id auream, vel argenteam, quam habemus, commutamus cum ærea, qua indigemus. Præterea nonnumquam oportet ingentem minutæ pecunie summam alio transfer-

re. Sed quia difficile transfertur, commutatur cum aere, quae facile, & commode ex vno loco ad alium deferuntur, ergo Republica indiget cambiorum negotiatoribus, qui operam, & industriam, & curam ponunt in parandis, congerendis, & conferendis pecuniis diuersae materiae, & illis hoc, & illuc transferendis. Ad quae omnia ipsi negotiatores indigent famulis, administris, ac huiusmodi negotiorum curatoribus. In his videm negotiatores pericula subeunt, labores sustinent, & impensas faciunt, omnesque suscipiunt in minutulis pecuniis numerandis, quae non sine tacto, & molestia computantur.

Tota igitur difficultas eo nititur; An cambiorum negotiatio causa privatae commodi, hoc est, questus, & lucri, licita sit: hanc enim, ut supra diximus, Philosophus improbatse videtur. Sed enim communi consensu recepta est opinio, eam negotiationem per se quidem bonam, aut certe malam non esse, sed ex bono sine licitam, & bonam reddi, & ex accidenti aliquando vitari, quia fraudes in ea sunt, & vsuras ipsi negotiatores accipiunt, etiam retenta mutuas pecunias dare soleant cambij ficto, & simulato nomine, & lucrum exigant.

Secundo quaeritur, Quibus ex causis pecunia plus minoris aestimetur, quando tamquam res quaedam venditur, locatur, & commodatur? Respondeo cum Nauar. in *Manuali*, c. 17. nu. 294. multis de causis id fieri.

Primo, ratione materiae, quia est pecunia aurea, vel argentea, vel aerea: & ad plures vsus prodest aurea, quam argentea.

Secundo, etiam ratione materiae melioris, pretiosiorisve.

Tertio, ratione formae, ponderis, signi, siue figurae, in vno enim loco pecunia sic, vel altere signata nihil valet; cum tamen alibi valeat.

Quarto, ratione loci, quia pecunia loco remota minoris aestimatur, quam praesens; & in vno loco pecunia eiusdem materiae plus aestimatur, quam in alio.

Quinto, ratione temporis, quia pecuniae aestimatio crescit, aut minuitur temporis decursu.

Sexto, pecunia plus, minorisve aestimatur, prout maior, vel minor ipsius copia, vel penuria est.

Septimo, ratione eorum, qui pecunias permutant: aut enim plures, aut pauciores sunt hi, qui pecunias petunt à cambiorum negotiatoribus: tunc enim ipsi negotiatores cambiorum pretia augent, vel minuunt. Ad extremum, pecuniae aestimatio, Republicae, vel Principis auctoritate variatur: nam penes Principem, & Republicam est ius pecuniae aestimationem taxandi.

De Cambio reali, quod dicitur minutum.

CAPVT IV.

P R I M O quaeritur, Quamobrem cambium minutum dicatur? Respondeo, dici, quia minuta numismata cum maioribus, & e contrario permutantur: vnde hoc nomen obtinuit; quia pecunia in parua quantitate commutatur; videlicet, vnus nummus aureus, vel argenteus cum aerea pecunia, vel e conuerso, vel hummus aureus cum pecuniis argenteis. Solet etiam cambium manuale appellari, quia fit praesenti; & ad manum pecunia, quae vtrique commutatur, ac proinde fit absque villo litterarum adminiculo.

Secundo quaeritur, An cambiorum negotiatores, tuta conscientia, ex huiusmodi cambio minuto lucrum accipiant, & exigant? Respondeo, eos posse lucrum exigere multis de causis.

Primo, quia negotiatores cambiorum pericula subeunt, & labores sustinent, & impensas faciunt in conquirendis, congerendis, & afferendis pecuniis diuersae materiae.

Secundo, quia lucrum accipiunt ratione obsequij, quod

praestant, & obsequij, quod faciunt; id est enim vtile Republicae.

Tertio, ratione illius, quod ipsorum interest: dant enim saepe pecuniam auream, vel argenteam, recepturi aeream, etiam tamen aurea, vel argentea sit ad plura vtilior, quam aerea.

Deinde, aliquando dant pecunias, quae in his, vel illis locis maiorem aestimationem habent, & recipiunt pecunias, quae in eisdem locis, aut parui, aut nullius sunt pretij. Aliquando dant pecuniam pulchram vbi que receptam, viderent, siue antiquam, recepturi deformatam, & minus probatam, vel nouam: nam cambium minutum his de causis fieri solet.

Tertio quaeritur, Quodnam siue iustum lutri pretium in cambiis minutis? Respondeo, illud esse, quod est lege, vel publicae auctoritate positum, vel communi hominum aestimatione taxatum. Quid si Principis lege, vel communi aestimatione pretium non sit constitutum? Respondeo tantum pretium esse debere, quantum meretur opera negotiatorum in quaerendis, congerendis, afferendis, & parandis pecuniis diuersae materiae. Expendi quoque debent eorum pericula, labores, & impense, & pecuniarum materies, ac praeterea aliquid lucri esse addendum, ut negotiatores cambiorum ad officium Republicae vtile inuocentur, & in eo contineantur.

Quarto quaeritur, An quando pecunia aestimationem habet Principis, vel Republicae auctoritate, vel communi aestimatione taxatam, possint negotiatores cambiorum amplius aliquid exigere? Verbi gratia, fingamus aureum publicae auctoritate estimari duodecim iulis Italicis, siue totidem argenteis regalibus Hispanicis. Quaeritur, an negotiator possit hunc aureum commutare cum quattuordecim, vel tredecim iulis, siue regalibus?

Dux sunt opiniones, quarum prima negat eum posse aliquid amplius accipere. Medina *quast. 7. de Rebus per vsuram acquisitis*, & Ioannes Anania in *cap. Nauiganti, de vsur. Mercatus in tract. De contractib. cap. 2. de Cambij*. Hic igitur auctores volunt, posse negotiatores lucrum accipere ratione oneris, quod sustinent in publico officio obeundo, & ratione eius, quod ipsorum interest, hoc est, ratione damni, si quod patiuntur, & ratione lucri, & commodi, si quod amittunt. Tum etiam ratione officij, & obsequij, quod praestent; non tamen praesens ratione cambij: hoc enim modo tantumdem debent accipere, quantum dant, & nihil amplius; quia cambium est vnus pecuniae cum alia commutatio: at in permutatione debet aequitas, & iustitia seruari, ut tu rem tradas alteri tantum valentem, quantum valet res, quam recipis.

Secunda opinio affirmat, eos negotiatores posse aliquid amplius accipere ratione cambij. Ita Sotus *lib. 6. de iustitia, quast. 9. art. 1. Conrad. de contractib. q. 99. conclus. 4. Siluester de vsura 4. q. 3. Nauar. in Manuali cap. 17. num. 283*. Ex hac opinio magis ad veritatem accedit: quia lex Principis, vel communis aestimatio solum taxat pecuniam, ut est pretium rerum venalium, non ut est res quaedam per se utilis, & commoda ad multa.

At enim, fas non esse iniquis frumentum lege estimatum plus vendere, vel permutare, ergo nec pecuniam plus, quam sit lege taxata. Respondeo, non esse idem iuris de frumento, & aliis rebus venalibus, quod est de pecunia: nam caeteris rebus pretium taxatur, ut sunt res ad humanae vitae vsus necessariae, vel commode: at vero pecuniae vsus est duplex, & quia est pretium aliarum rerum, & quia est quaedam res per se. Et lex cum taxat pecuniam aestimationem, pecuniam solum accipit, ut est pretium rei.

Deinde oppones, leges omnem vsum, & emolumentum, siue commodum pecuniae considerasse, quando constituerunt, ut tanta esset pecuniae aestimatio. Respondeo, non id considerasse; quia pecunia est pretium rerum venalium, & res per se.

Tertio, obicitur in *l. Si ita. ff. De fideiusorib. haberi*, pecuniam vendi plus non posse, quam aestimetur: idemque

colli-